

LIJEČENJE AKUPUNKTUROM

Mr.sci. Miljković dr Siniša

specijalista neurolog

Akupunktura koja je predmet našeg razmatranja, je metod tradicionalne kineske medicine pri kome se u precizno lokalizovane tačke na koži ljudi i životinja, pod određenim uglom i do ustaljene dubine, aplikuju metalne igle, a terapijski efekat postiže posebnim kombinacijama uboda i pretežno mehaničkom manipulacijom iglama, na način koji zavisi od vrste i karaktera oboljenja.

Istorija akupunkture počinje u dolini Žute rijeke na sjeveroistoku Kine prije više milenijuma najvjerojatnije u Neolitu, o čemu govore kamena oruđa pod imenom BIAN. U medicinskom kanonu, prvoj knjizi o medicini koja je poznata, najveći dio posvećen je upravo liječenju akupunkturu. U Evropu akupunktura stiže u XVI vijeku sa misionarima. Odbacivana je, osporavana i zabranjivana naročito od institucionalnih oblika medicine. Ilustrativan je primjer Žorž Suli d Morana koji se još naziva i »ocem Evropske akupunkture«. Dospio je na sud optužen da je šarlatan i nadriljekar da bi punu satisfakciju doživio 1950. godine kada je na prijedlog Francuske akademije nauka bio kandidat za Nobelovu nagradu.

Četrdesetih godina dvadesetog vijeka formiraju se u Evropi prva nacionalna udruženja za akupunkturu, a 1975. i prva škola. Od novembra 1980. postoji Udruženje akupunkturologa Jugoslavije.

Literatura novodi oko 300 oboljenja kod kojih se može intervenisati akupunkturu. Svjetska zdravstvena organizacija je sačinila privremenu listu sa 43 indikacije njenog uspješnog djelovanja i to kod oboljenja disajnih organa, zuba, usta, gastrointestinalnog trakta, čula vida te kod neuroloških i mišićno-koštanih oboljenja.

Između ostalog, tu se navode glavobolja, migrena, neuralgija trigeminusa, paraliza facijalisa, pareza poslije udara, periferne neuropatije, vrtoglavice, Menierova bolest, noćno mokrenje, interkostalne neuralgije, cervikobrahijalni sindrom, teniski lakat, smrznuto rame, išijas.

Najčešća neurološka oboljenja koja se posljednjih godina sreću u institucijama gdje se primjenjuje akupunktura su: sve vrste glavobolja, cervikobrahijalni sindrom, neuralgija n.trigeminusa, ishialgija, interkostalna neuralgija, vrtoglavice, noćno mokrenje, periferna pareza facijalisa te cerebrovaskularni inzult.

Veći broj hroničnih bolesnika koji dolaze na akupunkturni tretman, imao je dugotrajne uporne tegobe liječena sa nepotpunim uspjehom ili bez efekta drugim metodama.

Akupunktura može biti i lijek izbora kod akutnih oboljenja kada bolesnik zbog drugih bolesti ili stanja ne može primati adekvatnu medikamentoznu terapiju (npr. kod periferne pareze facijalnog nerva jer boluje od šećerne bolesti, ima sklonost ka krvarenju, visok pritisak i sl.). Ovom prilikom ističemo da prije preduzimanja akupunkturnog tretmana postoji obaveza da se u diagnostici pripreme materijala i instrumenata te svom radu, ljekar mora pridržavati savremenih medicinskih principa.

Paraliza n.facialisa je najčešće viđeno oboljenje kranijalnih nerava. Manifestuje se paralizom jedne polovine lica (pacijent ne može najčešće da zatvori jedno oko i primijeti da su mu se iskrivila usta). U najvećem broju slučajeva uzrok su spoljni faktori, propuh, vjetar i u tim slučajevima akupunktura ima najviše uspjeha. Međutim, i pri drugim akutnim »paralizama lica«, npr. kod nekih zapaljenja, tumora, povreda pa čak i kongenitalnih deformiteta, može se pokušati liječenje primjenom akupunkture.

Vrtoglavice ili kako ih ljekari nazivaju vertigo, je vrlo čest sindrom u neurološkim ambulantomama i poznato je da nekada jako slabo reaguju na medikamentoznu terapiju. Tradicionalna kineska medicina dijeli ovo oboljenje na tri vrste (nedovoljnost janga u bubrezima,

nedovoljnost jina jetre i bubrega i nedovoljnost slezine). U tradicionalnoj kineskoj medicini postoji princip da se za

različita oboljenja upotrebljava isti tretman, ali i da se za jedno oboljenje koriste različiti načini kombinacija. Jedan primjer ovakvog pristupa jeste vrtoglavice. Liječenje vrtoglavice po kineskoj metodi je usmjereno na usklađivanje rada jetre i bubrega. U određenom broju slučajeva, akupunktura može pomoći kod oblika epilepsije (Kinezi ovu bolest objašnjavaju deficitarnošću bubrega i jetre) te kod cerebrovaskularnog inzulta gdje se akupunkturu djeluje u akutnom stanju na dehidraciju, nemir, smanjenje krvnog pritiska, poboljšanje cirkulacije, vazodilatacije.

Česti posjetioци zdravstvenih ustanova su lica sa akutnim ili hroničnim neurološkim bolnim sindromima. Javljajući se akupunkturologu za pomoć, mnogi od njih imaju u anamnezi uporne i dugotrajne tegobe rezistentne na dosadašnju terapiju standardne medicine. Kombinovanjem modernih stavova i tradicionalnog pristupa, dolazi se do najpogodnije upotrebe tačaka i njihovog kombinovanja u svakom pojedinom slučaju.

Odabiranje mjesta uboda i načina primjene igala, najznačajniji je dio tretmana, a vrši se selekcijom lokalnih i susjednih tačaka, udaljenih tačaka, izborom tačaka u skladu sa simptomima, na osnovu iskustva i prema inervaciji, a svakako korišćenjem specifičnih tačaka.

Po pravilu akutni bol se liječi svakodnevno, a hronični svaki drugi dan, kurama koje se sastoje od 10 seansi, trajanja po 20 minuta. Najkraće pauze između kura, ako ih treba ponoviti, su 7 dana.

Glavobolje su sigurno najčešći simptom u medicini uopšte. Gotovo da nema osobe koja u životu nije imala bar jedan napad glavobolje, a nekima je ona doživotni pratilac. Prema klasifikaciji Internacionalnog društva za glavobolje sve glavobolje su podjeljene u 13 gupa, od toga su 4 primarne (migrena, tenziona, klaster, mješovita) a ostele sekundarne. U praksi se najčešće razlikuju migrenske, tenziona i simptomatske glavobolje.

Migrena je periodična vaskularna glavobolja sa porodičnom predispozicijom koja se javlja u atacima u trajanju do 72 sata, najčešće jednostrano, a može biti praćena somatskim i psihičkim smetnjama. Opravdanost upotrebe akupunkture u terapiji migrene može se naći u brojnim publikacijama objavljenim u svijetu posljednjih decenija. SZO smatra akupunkturu preporučljivom metodom liječenja migrene, ali pod uslovom medicinski kontrolisane primjene. Ona je netoksična, bez nus pojava sa uskim krugom kontraindikacija, ekonomična, relativno komforna i sa mogućnošću neškodljivog ponavljanja. Uspješna je u oko 80% slučajeva.

Neuralgia trigemini predstavlja povremene napade oštrih bolova u licu u predjelu jedne od grana ovog živca. Bol je vrlo jak, oštar, kao udar nožem ili električnom strujom i najčešće se javlja u predjelu gornje vilice, rjeđe donje, a najčešće u predjelu čela i oka. Bolest se najčešće javlja poslije četrdesete godine života, dvostruko češće kod žena, nerazjašnjene etiologije. Drastično umanjuje radnu sposobnost i remeti životnu komunikaciju oboljelog. Kod ovog oboljenja akupunktura se uspješno primjenjuje, dobar efekat se pokazuje kod 60-80% oboljelih, samo 10% bolesnika ne reaguje na terapiju akupunkturu.

Neuralgia ischiadica (išijas) je jedan od veoma čestih uzroka radne nesposobnosti, odnosno bolovanja. Prerano starenje i degenerativne promjene intervertebralnog diskusa su osnovni razlog ove bolesti. Pacijenti se žale na bolove u donjem dijelu leđa koji se šire prema zglobovima kuka, niz potkoljenu, list noge sve

do prstiju. Kao i kod ostalih bolnih sindroma i ovdje se može primijeniti akupunktura, kako kod akutnih tako i kod hroničnih upala. U akutnim slučajevima biraju se tačke bliže nervnom stablu i vrši snažna stimulacija tako da se »bolesnik oznoji«. Seanse se rade svaki ili svaki drugi dan. Kod 60% slučajeva dolazi do potpunog nestanka tegoba, a kod još 30% dolazi do značajnog poboljšanja. Sličan

efekat se postiže kod stanja poznatog kao cervikobrahijalni sindrom gdje dominiraju bolovi u vratu koji se šire obično u ruke sa trnjenjem u rukama i slabošću snage u rukama, samo što su ovdje uzrok degenerativne promjene vratne kičme.

Interkostalna neuralgija koja se manifestuje bolovima u predjelu grudnog koša, često poslije infekcije virusa herpesa, uporna i jako bolna, je iduće stanje gdje se akupunktura sa dosta velikim uspjehom može primjenjivati.

Na osnovu svega može se reći da je akupunktura ispravno primjenjena korisna u terapiji bola i bolnih stanja, budući da u većem broju teraporezistentnih slučajeva promptno prekida tegobe, brzo vraća radnu sposobnost i normalizuje životne aktivnosti.

Od prije 2 godine u Banja Luci, na Klinici za neurologiju KC Banja Luka radi Kabinet za akupunkturu gdje se dosta uspješno rješavaju gore navedena bolna stanja iz oblasti neurologije primjenom akupunkture. Akupunkturu radi doktor specijalista neurolog, koji je školu akupunkture završio u Novom Sadu. U ovom kabinetu se kombinuje akupunktura sa tradicionalnim standardnim metodama liječenja bolnih stanja iz domena Neurologije, te se tako pokušava udružiti znanje stečeno na tradicionalnim studijama zapadne medicine i ono koje dolazi iz istočnih civilizacija. Do sada je kroz kabinet prošlo nekoliko stotina pacijenata čiji medicinski kartoni najbolje govore o uspješnosti primjene ove metode kod dobro odabranih indikacija.

www.neurolozi-rs-org